

ZAKON O FINANSIRANJU POLITIČKIH STRANAKA

Neslužbeni prečišćeni tekst¹

Član 1. (Cilj Zakona)

Ovim zakonom uređuju se način i uslovi pod kojima političke stranke i članovi političkih stranaka koji djeluju u njihovo ime osiguravaju sredstva za rad.

Član 2. (Definicija političkih stranaka)

Političkim strankama se, u smislu ovog zakona, smatraju organizacije u koje se građani slobodno i dobrovoljno organiziraju radi učešća na izborima, te se, u skladu sa zakonom, registriraju kod nadležnog suda u bilo kojem entitetu, s ciljem provođenja političkih aktivnosti i ostvarivanja političkih ciljeva.

Član 3. (Izvori finansiranja)

(1) Politička stranka može se finansirati iz:

- a) članarina,
- b) dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica,
- c) izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organiziranja partijskih manifestacija,
- d) prihoda od imovine u vlasništvu političke stranke,
- e) budžeta BiH u skladu s članom 7. ovog zakona, entitetskih budžeta, kantonalnih budžeta i budžeta Brčko Distrikta BiH, te budžeta drugih jedinica lokalne uprave i samouprave u skladu sa zakonom,
- f) dobiti od preduzeća koja su u vlasništvu političke stranke,

(2) Preduzeće iz stava (1) tačka f) ovog člana može se baviti samo djelatnošću vezanom za kulturu ili izdavačkom djelatnošću.

(3) Godišnji prihod stranke iz stava (1) tačke d) i f) ovog člana ne smije prelaziti 20% iznosa ukupnog godišnjeg prihoda stranke.

¹ Ovaj neslužbeni prečišćeni tekst sadrži Zakon o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 95/12) i Zakon o izmjenama i dopunama zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 41/16).

Neslužbeni prečišćeni tekst se koristi samo za internu upotrebu, i na isti se ne može pozivati prilikom službene upotrebe.

Član 4.
(Korištenje finansijskih sredstava)

(1) Finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) ovog zakona politička stranka može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

(2) U roku od 30 dana nakon podnošenja finansijskog izvještaja u skladu s članom 11. ovog zakona, prihod iz člana 3. stav (1) tač.d) i f) ovog Zakona koji je veći od navedenih 20% stranka daje u dobrotvorne svrhe jednoj ili više organizacija koje su registrirane u Bosni i Hercegovini za bavljenje dobrotvornim radom.

Član 5.
(Članarina i dobrovoljni prilozi)

(1) Članarinom se, u smislu ovog zakona, smatra redovni novčani iznos koji član političke stranke plaća na način i pod uslovima utvrđenim njenim statutom ili drugim aktom.

(2) Dobrovoljnim prilozi, u smislu ovog zakona, smatraju se povremene ili redovne uplate kojima fizička ili pravna lica dobrovoljno daju novac političkoj stranci u iznosu većem od iznosa članarine, kao i pružanje usluga ili davanje proizvoda političkoj stranci bez naplate.

(3) Za dobrovoljne priloge koji se daju političkoj stranci u formi proizvoda ili usluga fizička i pravna lica dužna su izdati račun na kojem će biti naznačena tržišna vrijednost darovanog proizvoda ili usluge, te na kojem je naznačeno da glasi na političku stranku i da ne podliježe naplati.

(4) Političke stranke dužne su voditi evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te izdavati potvrde o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga. Ovlašteno lice u političkoj stranci uplaćuje članarinu i dobrovoljne priloge neposredno na transakcijski račun političke stranke najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema uplate.

(5) Pod uslugama iz stava (2) ovog člana ne smatra se dobrovoljni rad stranačkih volontera.

Član 6.
(Ograničenje ukupne visine)

(1) Fizička i pravna lica mogu davati dobrovoljne priloge političkim strankama jednokratno ili više puta tokom kalendarske godine.

(2) Dobrovoljni prilozi u novcu uplaćuju se na transakcijski račun centrale političke stranke.

(3) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga fizičkog lica jednoj političkoj stranci ne smije prelaziti iznos od 10.000,00 KM (desethiljada konvertibilnih maraka) u kalendarskoj godini.

(4) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga pravnog lica jednoj političkoj stranci ne smije prelaziti iznos od 50.000,00 KM (pedesethiljada konvertibilnih maraka) u kalendarskoj godini.

(5) Ukupan iznos koji član političke stranke uplati na ime stranke u toku jedne kalendarske godine ne može prelaziti iznos od 15.000,00 KM (petnaest hiljada konvertibilnih maraka), što uključuje i članarine.

Član 7. **(Izdvajanja iz državnog budžeta)**

(1) U budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: budžet BiH) osiguravaju se sredstva za finansiranje političkih stranaka, odnosno koalicija političkih stranaka i nezavisnih kandidata zastupljenih u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i parlamentarnih grupa, odnosno klubova poslanika i delegata u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

(2) Ukupna sredstva iz stava (1) ovog člana ne mogu prelaziti iznos od 0,2% budžeta BiH u kalendarskoj godini.

(3) Političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka sredstva iz stava (1) ovog člana raspodjeljuju se na način da se:

- a) 30% sredstava dijeli jednako svim političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka koje su osvojile mandate,
- b) 60% sredstava dijeli prema broju poslaničkih, odnosno delegatskih mandata, koje svaka politička stranka, koalicija političkih stranaka, odnosno nezavisni kandidat ima u trenutku dodjele mandata,
- c) 10% od ukupnog iznosa raspoređuje parlamentarnim grupama srazmjerno broju poslaničkih, odnosno delegatskih mjesta koja pripadaju manje zastupljenom spolu.

(4) Članovi koalicije političkih stranaka učestvuju u raspodjeli sredstva iz stava 3. ovog člana na osnovu sporazuma za raspodjelu novčanih sredstava, koji je deponiran u Centralnoj izbornoj komisiji BiH, a ako takav sporazum ne postoji, sredstva se raspoređuju između članica koalicije političkih stranaka prema broju dobivenih mandata.

(5) Parlamentarne grupe, odnosno klubovi poslanika i delegata i nezavisni kandidati u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine učestvuju u raspodjeli sredstava iz stava (3) tačka b) ovog člana prema broju poslaničkih, odnosno delegatskih mandata u domovima Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

(6) Zajednička komisija za administrativne poslove Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine će svojim aktima detaljnije regulirati raspodjelu sredstava iz ovog člana, kontrolu trošenja i druga finansijska pitanja u vezi s provođenjem ovog zakona.

Član 8. **(Zabranjeni prilozi)**

(1) Finansiranje političkih stranaka zabranjuje se:

- a) organima uprave države BiH, entiteta, kantona, Brčko Distrikta BiH, te gradskim i općinskim organima,
- b) javnim institucijama,

- c) javnim preduzećima,
- d) humanitarnim organizacijama,
- e) neimenovanim, odnosno anonimnim donatorima,
- f) vjerskim zajednicama,
- g) sindikatima, uduženjima i drugim neprofitnim organizacijama koje se finansiraju javnim sredstvima bez obzira na iznos sredstava,
- h) pravnim licima u kojima uloženi javni kapital iznosi najmanje 25%,
- i) drugim državama, stranim političkim partijama i stranim pravnim licima.

(2) Zabrana iz stava (1) tačke a) ovog člana ne odnosi se na korištenje poslovnih prostorija, koje političke stranke koriste na osnovu odluke nadležnog organa.

(3) Izuzetno, zabrana finansiranja političkih stranaka iz stava (1) tačke i) ovog člana ne odnosi se na finansiranje programa namijenjenih za edukaciju, a s ciljem razvoja i promoviranja demokratskih principa.

(4) Privatna preduzeća koja su s organima izvršne vlasti na svim nivoima u BiH sklopila ugovor o javnoj nabavci usluga, ugovor o javnoj nabavci roba ili ugovor o javnoj nabavci radova u skladu s propisima o javnim nabavkama u BiH ne mogu finansijski pomagati političke stranke ako vrijednost ugovora u jednoj kalendarskoj godini prelazi iznos od 10.000,00 KM (desethiljada konvertibilnih maraka).

(5) Političke stranke ne mogu ostvarivati prihode od imovine koja nije u njihovom vlasništvu.

(6) Zabranjeno je davanje dobrovoljnih priloga u novcu ili u formi proizvoda posredstvom trećih lica (posrednika).

(7) Eventualni dobrovoljni prilozima uplaćeni na račun političke stranke iz nedopuštenih izvora prema st. (1) i (6) ovog člana, kao i iznosi dobrovoljnih priloga koji prelaze iznose utvrđene u članu 6. ovog zakona, te eventualne uplate dobrovoljnih priloga od neimenovanih, odnosno anonimnih izvora, politička stranka dužna je uplatiti u korist budžeta BiH, najkasnije u roku osam dana od dana primljene uplate, te o tome obavijestiti Centralnu izbornu komisiju BiH.

Član 9. (Zabranjene aktivnosti)

(1) Zabranjen je bilo kakav politički pritisak na pravna i fizička lica u vezi s dobrovoljnim prilozima za političke stranke.

(2) Zabranjeno je finansiranje političkih stranaka podizanjem kredita kod banaka.

Član 10. (Finansijska kontrola političkih stranaka)

(1) Centralna izborna komisija BiH uspostavlja Službu za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Služba za reviziju) koja pregleda i kontrolira finansijske izvještaje koje podnesu političke stranke i obavlja reviziju finansiranja političkih stranaka u skladu s ovim zakonom.

(2) Revizija finansijskih izvještaja političke stranke uključuje izvještaje sjedišta stranke i najmanje dvije niže organizacione cjeline koje odabere Služba za reviziju.

(3) Ako nakon izdavanja i dostave političkoj stranci preliminarnog pismenog izvještaja o reviziji politička stranka ne uloži prigovor, revizor izdaje konačan izvještaj s mišljenjem revizora o tome da li se politička stranka finansirala u skladu s ovim zakonom.

(4) Ako je politička stranka uložila prigovor na preliminarni izvještaj o reviziji, revizor je dužan razmotriti navode iz prigovora. Ako su prigovori političke stranke argumentirani, te stranka dostavi nove dokaze koji nisu bili predloženi revizoru u postupku revizije, a odnose se na povrede ovog zakona, revizor će na osnovu tih dokaza korigirati prethodni nalaz i izdati konačan izvještaj s mišljenjem revizora.

(5) Ako politička stranka na osnovu nalaza i preporuka iz preliminarnog izvještaja dobrovoljno otkloni nedostatke koji su otklonjivi i u ostavljenom roku revizoru dostavi dokaz o otklonjenim nedostacima, revizor u konačnom izvještaju neće navesti prekršaje koje je stranka otklonila.

(6) U konačnom izvještaju moraju biti navedeni nazivi organizacionih dijelova stranke u kojima je obavljena revizija.

(7) Centralna izborna komisija BiH osigurava javnosti pristup izvještajima o reviziji političkih stranaka s nalazima revizije i mišljenjem revizora. Izvještaji o reviziji s mišljenjem revizora, nakon što u konačnoj formi budu dostavljeni političkim strankama, objavljuju se na veb-stranici Centralne izborne komisije BiH, a mišljenje i u „Službenom glasniku BiH.”

(8) U slučaju da Služba za reviziju smatra da treba obaviti detaljniji finansijski pregled kako bi se osiguralo da knjigovodstveni izvještaj bude valjan, Službi za reviziju omogućava se pristup prostorijama stranke. U slučaju da bude uskraćen pristup prostorijama stranke, smatra se da navedena stranka nije dostavila finansijski izvještaj i Centralna izborna komisija BiH joj uskraćuje pravo da se kandidira na narednim izborima.

Član 11.

(Obaveza vođenja poslovnih knjiga)

(1) Politička stranka dužna je voditi poslovne knjige i podnositi finansijske izvještaje na način koji je utvrđen zakonom i drugim propisima u skladu sa zakonom.

(2) Politička stranka dužna je svojim internim aktima urediti sistem unutrašnje finansijske kontrole nad nižim organizacionim dijelovima radi sprečavanja pogrešnog evidentiranja prihoda i rashoda, te zloupotrebe finansijskih sredstava

Član 12.

(Obaveza podnošenja finansijskog izvještaja)

(1) Politička stranka vodi evidenciju o svojim prihodima i rashodima. Politička stranka dužna je Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine podnijeti finansijski izvještaj za svaku kalendarsku godinu (računovodstvenu godinu).

- (2) Politička stranka obavezna je u svom finansijskom izvještaju uključiti sve koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani s političkom strankom ili su pod njenom kontrolom.
- (3) Politička stranka podnosi poseban finansijski izvještaj za period izborne propagande na način kako je utvrđeno Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.
- (4) Do 31.3. naredne godine politička stranka podnosi finansijski izvještaj u formi koju odobri Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine. Ovaj izvještaj sadrži podatke utvrđene Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine donosi propise za provođenje odredbi kojima se bliže utvrđuju sadržaj, forma, način i drugi detalji izvještavanja.
- (5) Sva lica koja su dužna da podnesu izvještaj moraju da podnesu i dodatne izvještaje koje Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine zatraži.
- (6) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je u potpunosti nadležna da provodi i izvršava odredbe ovog člana na način kako je to predviđeno Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Član 13.
(Imenovanje ovlaštenog lica u političkoj stranci)

- (1) Politička stranka obavezna je imenovati ovlašteno lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga političkih stranaka, podnošenje finansijskih izvještaja i koje je ovlašteno da kontaktira sa Centralnom izbornom komisijom Bosne i Hercegovine.
- (2) Podnosilac izvještaja obavještava Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine o imenovanju ovlaštenog lica iz stava (1) ovog člana u roku od 15 dana od njegovog imenovanja i u slučaju bilo kakve promjene statusa tog lica dužni su u roku od 15 dana obavijestiti Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine o toj promjeni.
- (3) Ovlašteno lice potpisuje sve izvještaje i odgovorno je za vođenje evidencije u vezi sa izvještajima, a na zahtjev Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, ovlašteno lice obavezno je da dostavi izvještaje na uvid.
- (4) Političke stranke čuvaju sve svoje finansijske izvještaje najmanje šest godina nakon podnošenja.
- (5) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine sve izvještaje stavlja na raspolaganje javnosti putem svoje veb-stranice i preduzima odgovarajuće mjere da bi se osiguralo da svi građani imaju pristup informacijama koje su sadržane u izvještajima.
- (6) Politička stranka dužna je javno prikazati porijeklo i način utroška sredstava prikupljenih tokom protekle kalendarske godine (računovodstvene godine). Završni račun i finansijski izvještaj u kojem se podrobno navode izvori prihoda, podaci o fizičkim i pravnim licima koja su dala dobrovoljne priloge te podaci o namjeni, odnosno aktivnostima za koje su sredstva utrošena, javni su dokumenti i objavljuju se na veb-stranici političke stranke.

Član 14.

(Nadležnosti Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine)

- (1) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine nadležna je da ispita slučajeve u kojima nije postupljeno u skladu s odredbama ovog zakona i može određenim licima narediti da odgovore na pitanja u pisanoj formi da bi se osigurali dokumentirani i drugi dokazi, te pribavile izjave svjedoka u vezi sa istragom koju je eventualno pokrenula Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine može da započne istragu ili preduzme odgovarajuće mjere samostalno ili po uloženom prigovoru.
- (2) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine nadležna je za provođenje odredbi ovog zakona i nadležna je da odluči da li su politička stranka ili drugo lice prekršili odredbe ovog zakona, kao i da izrekne sankcije bilo kojoj političkoj stranci zbog nepridržavanja navedenih odredbi ili da preduzme odgovarajuće administrativne mjere u okviru svoje opće nadležnosti, u skladu sa zakonom.
- (3) Prije izricanja kazne ili preduzimanja administrativne mjere, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine nastojat će da postigne da politička stranka, za koju je ustanovljeno da je prekršila odredbe ovog zakona, dobrovoljno otkloni uočene nedostatke, ako su oni otklonjivi.
- (4) Svaku sumnju o krivičnom djelu koje se može dovesti u vezu s finansiranjem političkih stranaka i finansiranjem izborne kampanje Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine obavezna je prijaviti nadležnom tužilaštvu i drugim organima nadležnim za provođenje zakona.

Član 15.

(Uloga Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine)

- (1) O svim nepravilnostima i kršenjima odredbi ovog zakona Služba za reviziju izvještava Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine.
- (2) U slučaju da politička stranka ne postupi prema odredbama ovog zakona, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine nadležna je za izricanje novčane kazne u skladu s ovim zakonom i Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Član 16.

(Uloga Apelacionog vijeća)

Apelaciono vijeće nadležno je za razmatranje žalbi na odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine. Apelaciono vijeće ovlašteno je da izrekne novčane kazne u skladu sa Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Član 17.

(Dužnost podnošenja izvještaja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine)

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine dužna je svake godine podnijeti izvještaj o pregledanom stanju finansijskog poslovanja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine. Izvještaj se dijeli kao skupštinski štampani materijal.

Član 18. (Nezavisni kandidati)

Odredbe ovog zakona koje se odnose na dobrovoljne priloge, zabranu finansiranja i pogodovanja te nadzor i finansijsko poslovanje odgovarajuće se primjenjuju na liste nezavisnih kandidata i nezavisne kandidate.

Član 19. (Novčane kazne za prekršaj političkih stranaka)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM (petstotina konvertibilnih maraka) do 10.000,00 KM (desethiljada konvertibilnih maraka) kaznit će se za prekršaj:

- a) politička stranka koja finansijska sredstva koristi suprotno odredbi člana 4. st. (1) i (2) ovog zakona,
- b) politička stranka koja ne vodi evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga i ne izdaje potvrde o njihovom prijemu u skladu s odredbom člana 5. stav (4) ovog zakona,
- c) politička stranka koja se finansira podizanjem kredita kod banaka,
- d) osigura sredstva iz izvora koji nisu propisani članom 3. ovog zakona,
- e) krši odredbe člana 9. ovog zakona,
- f) ne vodi evidenciju o svojim prihodima i rashodima u skladu s propisima,
- g) ne dostavi propisane finansijske izvještaje u skladu sa Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine (član 12. stav (3)),
- h) ne podnese finansijski izvještaj u skladu sa ovim zakonom (član 12. stav (4)),
- i) ne dostavi dodatne finansijske izvještaje (član 12. stav (5)),
- j) ne imenuje ovlašteno lice koje je odgovorno za podnošenje izvještaja i ovlašteno da kontaktira s Centralnom izbornom komisijom Bosne i Hercegovine (član 13.),
- k) ne obavijesti Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine u roku od petnaest dana od imenovanja ovlaštenog lica ili bilo kakve promjene statusa ovlaštenog lica.“

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 200,00 KM (dvije stotine konvertibilnih maraka) do 2.000,00 KM (dvije hiljade konvertibilnih maraka) za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i fizičko lice koje izvrši prekršaj.

Član 20.
(Novčane kazne za prekršaj do trostrukog iznosa)

- (1) Novčanom kaznom do trostrukog iznosa primljenih sredstava kaznit će se za prekršaj:
- a) politička stranka koja je dobila sredstva u iznosu koji prelazi najveći utvrđeni godišnji prihod iz člana 3. stav (3) ili prelazi najveći utvrđeni iznos dobrovoljnih priloga iz člana 6. ili na način koji je zabranjen članom 8. ovog zakona,
 - b) politička stranka, lista nezavisnih kandidata i kandidat koji ne prijave i ne uplate u državni budžet iznose dobrovoljnih priloga koji prelaze visinu iznosa utvrđenu u članu 6. ovog zakona, kao i eventualne uplate dobrovoljnih priloga od neimenovanih (anonimnih) izvora, u skladu s članom 8. stav (7) ovog zakona,
 - c) politička stranka, lista nezavisnih kandidata i kandidat koji ne prijave uplatu priloga iz nedopuštenih izvora i ne doznači uplaćena sredstva u državni budžet, u skladu s članom 8. stav (7) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 200,00 KM (dvije stotine konvertibilnih maraka) do 2.000,00 KM (dvije hiljade konvertibilnih maraka) za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i fizičko lice koje izvrši prekršaj.

Član 21.
(Stavljanje van snage)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, br. 22/00, 102/09 i 54/10).

Član 22.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".